

ZADEVA: Obvestilo pooblaščenih oseb za varstvo podatkov zavodom

ZVEZA: Izvajanje pouka na daljavo in prisotnost pri videokonferencah

Udeležba na roditeljskih sestankih na daljavo

Spoštovani,

v času, ko imamo v Republiki Sloveniji ponovno razglašeno epidemijo SARS – CoV-2 (COVID-19) in ko se je delo vzgojno – izobraževalnih zavodov ponovno v celoti preneslo v virtualno okolje, menimo, da je na mestu, da vas opomnimo na določena ravnanja, glede udeležbe učencev (in v primeru mlajših otrok tudi staršev oz. zakonitih zastopnikov) pri izvajanju pouka na daljavo, kakor tudi udeležbe staršev oz. zakonitih zastopnikov pri izvedbi roditeljskih sestankov na daljavo, oboje z vidika varstva osebnih podatkov.

Želimo vas opomniti, da v času, ko potekajo aktivnosti vzgojno – izobraževalnih zavodov na daljavo, morajo biti tako učitelji kot tudi učenci in njihovi straši oz. zakoniti zastopniki ozaveščeni na področju varstva osebnih podatkov, k obravnavni problematiki pa je potrebno pristopiti z vso resnostjo, odgovornostjo in s spoštovanjem do varstva osebnih podatkov vseh udeležencev, bodisi, ko gre za pouk na daljavo, bodisi za udeležbo starša oz. zakonitega zastopnika na roditeljskem sestanku.

S strani večih zavodov smo bili seznanjeni, da so določeni starši in/ali učenci, iz kakršnegakoli razloga, snemali izvajanje pouka na daljavo, starši oz. zakoniti zastopniki pa tudi roditeljski sestanek, posnetek pa je nemalokrat pristal na spletnih straneh. Opozorilo pooblaščenih oseb za varstvo podatkov je tako na mestu, da snemanje učitelja pri podajanju učne snovi ali izvedbe roditeljskega sestanka, predstavlja njegovo delovno okolje. Snemanje učitelja v njegovem delovnem okolju, brez njegove vednosti in soglasja, ne glede na razlog, **ni dopustno in pomeni prekomerno ter posledično nezakonito obdelavo osebnih podatkov.**

Ustavno sodišče je že pred leti sprejelo stališče (Odločba Ustavnega sodišča RS št. Up- 472/02 z dne 07. 10. 2004), da je del posameznikove pravice do zasebnosti tudi njegova pravica do lastnega glasu, t.i. **»pravica na glasu«**. Ta zagotavlja vsakomur, da sam odloči o podobi svoje osebnosti v komunikaciji z drugimi. V posameznikovi besedi se namreč izraža njegova osebnost. Vsak ima pravico, da lahko govori prosto, brez zadrege in v normalnih okoliščinah. Varstvo zajema možnost, da se človek v komunikaciji po lastni presoji odzove na najustreznejši način in se prilagodi vsakokratnemu naslovniku. Pravica na glasu pa obsega tudi upravičenje vsakega posameznika, da sam sprejme odločitev o tem, ali bo njegov glas posnet in s tem preko nosilca zvoka morda posredovan tretjim osebam, s čimer se beseda in glas od njega ločita in osamosvojita. *"Zapis daje oblast nad tujo osebo, tujo osebno dobrino, ker omogoča ponovitev in tako posega v izključno pravico osebe, da razpolaga s tem, kar je govorila, da sama odloča, kdo naj to sliši ali kdo lahko to sliši."*¹

Snemanje pogovorov, razprav posameznikov na različnih sestankih in snemanje izvajanja pouka na daljavo, ob odsotnosti zakonskega temelja, **ni dopustna in je (za zakonito obdelavo osebnega podatka) potrebna vnaprejšnja privolitev udeleženih posameznikov**. Pravica do varstva osebnih podatkov temelji na možnosti posameznika, da sam odloča, komu in za katere namene bo prepustil določene svoje osebne podatke. V primeru snemanja izvajanja pouka na daljavo, roditeljskih sestankov in podobno, morajo biti udeleženi posamezniki o morebitnem snemanju predhodno obveščeni oz. seznanjeni, predvsem pa morajo biti obveščeni o tem, kdo bo upravljavec takšnih posnetkov, za katere namene se bodo posnetki uporabljali, koliko časa se bodo shranjevali, kdo bo eventualni uporabnik teh posnetkov ipd.

Kot opomnik bi še dodali, da kdor neupravičeno slikovno snema ali naredi slikovni posnetek drugega ali njegovih prostorov brez njegovega soglasja in pri tem občutno poseže v njegovo zasebnost ali kdor tako snemanje neposredno prenaša tretji osebi ali ji tak posnetek prikazuje ali kako drugače omogoči, da se z njim neposredno seznanijo, je opredeljeno tudi kot kaznivo dejanje neupravičenega slikovnega snemanja, skladno z določili 138. člena Kazenskega zakonika (Ur. L. RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo s spremembami in dopolnitvami, v nadaljevanju: KZ-1), ki se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta (pregon se začne na predlog). **Pravica do zasebnosti je varovana ne glede na to, ali je dejanje kvalificirano kot kaznivo dejanje ali ne**. Pomembno pri vsem tem pa nedvomno je, ali je upravičeno pričakovanje posameznika, čigar glas je posnet, da ga slišijo in/ali vidijo tudi tretje osebe, ki prvenstveno niso bile udeležene pri izvedeni videokonferenci, ali ne.

Napredek tehnike in posledično dejstvo, da so tehnične naprave, ki omogočajo zvočno snemanje dostopne komurkoli, **ne sme postati izgovor za posege v zasebnost in varstvo osebnih podatkov posameznikov², zatorej snemanje izvajanja pouka na daljavo in/ali roditeljskih sestankov in morebiti nato še objava teh posnetkov, iz kakršnihkoli razlogov, ni dopustna in ni dovoljena**.

V izogib morebitnim varnostnim incidentom pooblaščenca osebna za varstvo podatkov zavodom tako predlaga, da učence in starše oz. zakonite zastopnike učencev **izrecno in jasno opozorite na potencialne kršitve varstva osebnih podatkov** (torej nedovoljeno snemanje), prav tako pa jih opozorite, da bo zavod zoper kršitelja varstva osebnih podatkov primoran ukrepati. Zavod kot delodajalec je namreč dolžan zaščititi interese zaposlenih pri opravljanju svojih del in nalog, slednje pa lahko stori na način, da dejanje, ki pomeni kršitev varstva osebnih podatkov in predstavlja varnostni incident, prijavi pooblaščenca osebni za varstvo podatkov, ki je v zavodu imenovana, le -ta pa (glede na razsežnost varnostnega incidenta) sproži postopek pred Informacijskim pooblaščencom.

Center za pravno pomoč d.o.o.
Maja Krivec, univ. dipl. prav., l.r.
pravna svetovalka

¹ Finžgar, A.: Osebnostne pravice, SAZU, Ljubljana, 1985, str. 114, citirano v Odločba Ustavnega sodišča RS št. Up-472/02 z dne 07. 10. 2004, 10. točka. Enako tudi Informacijski pooblaščenec v sporočilu za javnost z dne 22. 08. 2014.

² Tako tudi Informacijski pooblaščenec v sporočilu za javnost z dne 22. 08. 2014 (<https://www.ip-rs.si/novice/pooblasčenec-opozarja-na-porast-nezakonitega-zvocnega-snemanja-902/>)